

Skogfinnene som nasjonal minoritet

Foto: Ingrid Jackson

Dette opplegget om skogfinnene som nasjonal minoritet er forankret i Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver og i læreplanene i Kunnskapsløftet. Forankringen er tydeliggjort i høyre kolonne. Hver oppgave er videre begrunnet i mål for arbeidet i barnehagen og i kompetansemål for skolen. Noen mål er gjennomgående for alle oppgavene, mens andre er knyttet til den enkelte oppgaven. Disse finner du i sidemargen.

Opplegget er knyttet til skogfinnenes historie og tradisjoner og deres levekår på Østlandet, særlig på Finnskogen

Hvem er skogfinnene?

Minoriteten heter skogfinner fordi de er etterkommere etter finske innvandrere som bosatte seg i områder med barskog. De første skogfinnene kom til Norge tidlig på 1600-tallet. Man regner med at det finnes flere hundre personer som anser seg selv som skogfinner i Norge i dag. I tillegg til betegnelsen skogfinner omtaler også en del personer seg som finner. Utdrag fra Utdanningsdirektoratet 2014; Våre nasjonale minoriteter. Til ansatte i barnehager og skoler.

Forankring

Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver

1.1. Barnehagens verdigrunnlag

Barnehagen skal formidle grunnleggende verdier som fellesskap, omsorg og medansvar og representere et miljø som bygger opp om respekt for menneskeverd og retten til å være forskjellige (side 11).

Nestekjærlighet, solidaritet, toleranse og respekt skal være grunnleggende verdier i barnehagen (side 12).

1.9. Inkluderende fellesskap med plass til det enkelte barn

Barnehagen skal være et miljø hvor ulike individer og ulike kulturelle ytringer møtes i respekt for det som er forskjellig. Å belyse ulikhetene og det som er felles kan gi grunnlag for forståelse og innsikt. Et møte med noe som er forskjellig fra ens eget, gir muligheter for å utvikle en positiv nysgjerrighet overfor menneskers og kulturers likheter og ulikheter (side 23).

Kunnskapsløftet

Generell del av læreplanen.

Det integrerte menneske

å kjenne og pleie nasjonal arv og lokale tradisjoner for å bevare eigenart og særdrag - og øpe møte andre kulturar for å kunne gledast av mangfaldet i menneskelege ytringsformer og lære av kontrastar (side 8)

å skape medvit om korleis vår tid og vår kvardag er bestemt av tidlegare generasjonars val - og om dei føringar vi legg for kommande generasjonar (side 8)

Gjennomgående mål

Barnehage

Gjennom arbeid med **etikk, religion og filosofi** skal barnehagen bidra til at barna

- utvikler toleranse og interesse for hverandre og respekt for hverandres bakgrunn, uansett kulturell og religiøs eller livssynsmessig tilhørighet

Skole

Læreplan i samfunnsfag

Kompetansemål etter 4. årssteget

- gje døme på korleis menneske meiner ulikt, at møte mellom ulike menneske kan vere både gjevande og konfliktfylte, og samtale om empati og menneskeverd

Kompetansemål etter 7. årssteget

- gjere greie for nasjonale minoritetar som finst i Noreg, og beskrive hovudtrekk ved rettane, historia og levkåra til dei nasjonale minoritetane

Hvordan bruke opplegget

Opplegget om skogfinnerne som nasjonal minoritet er delt inn i flere deler. Det kan brukes i sin helhet eller hver del for seg, og det kan hovedsakelig benyttes både i barnehager og på skoler. Der enkeltdeler spesielt er beregnet på barnehage eller skole, er dette tydelig merket.

Til opplegget er det laget en kort film som kan være en introduksjon. Gjennom filmen kan barna/elevne få et lite innblikk i historie og tradisjoner knyttet til skogfinner som nasjonal minoritet.

Opplegg og oppgaver er delvis knyttet til filmen og delvis uavhengige av filmen. Det er laget refleksjonsspørsmål for å aktivere barnas forkunnskaper før filmen vises, og oppgaver til bruk i etterkant.

Dersom barnehagelæreren/læreren velger å benytte deler av opplegget, for eksempel håndverkstradisjoner i forbindelse med fagområdet *kunst, kultur og kreativitet / faget kunst og håndverk*, kan dette utdypes ved å relatere det til ett eller flere av de andre oppleggene om skogfinner.

Til hjelp med forarbeidet kan barnehagelæreren / læreren lese bakgrunnsinformasjon om nasjonale minoriteter generelt og om skogfinnerne som nasjonal minoritet i Utdanningsdirektoratet 2014; *Våre nasjonale minoriteter. Til ansatte i barnehager og skoler*.

[Last ned informasjon om skogfinnerne som nasjonal minoritet her.](#)

[Last ned hele informasjonsmateriellet her.](#)

Inkluderende fellesskap /tilpasset opplæring

Opplegget om skogfinner i barnehagen og på skolen kan tilpasses barnegruppa/elevgruppa og lokalmiljøet og ta utgangspunkt i det enkelte barnets bakgrunn, forutsetninger og behov.

Dersom det er barn i barnehagen/på skolen med skogfinsk bakgrunn, er det naturlig å snakke med barnet/eleven og foreldrene om opplegget på forhånd. Barnehagen/skolen kan også gjerne involvere foreldrene i arbeidet. Både barnet og barnets familie kan være en ressurs i opplæringen, dersom de ønsker å bidra med historier, egne erfaringer og liknende.

Hvis barnehagen/skolen ligger i nærheten av områder hvor skogfinnene tradisjonelt har holdt til, kan dette styrke oppleggene og gi en ekstra mulighet for fordypning i temaet.

Barnehagen/skolen kan invitere lokale ressurspersoner med særlig kunnskap om skogfinsk kultur og historie til å fortelle om skogfinnenes tradisjoner og tidligere levemåte. Ligger barnehagen/skolen i nærheten av Finnskogen, kan dere avtale et besøk ved Norsk Skogfinsk Museum. For kontakt og omvisning les mer her: <http://www.skogfinnsmuseum.no/>

[Til refleksjon hvis du har barnehagebarn eller elever fra nasjonale minoriteter](#)

Takk!

Vi takker alle som har vært med å bidra til å lage opplegget om skogfinner som nasjonal minoritet. Vi vil særlig takke Kulturrådet, Birger Nesholen; Norsk Skogfinsk Museum, Rolf Rønning; Skogfinske interesser i Norge, Bente Immerslund; finsk.no og Frank Diesen; Visit Finnskogene.

Kilder

Education world. (n.d.). Retrieved from http://www.educationworld.com/a_lesson/02/lp248-03.shtml

Evensen, T. (2005). Oppgave i kunst og håndverk. *Høgskolen i Hedmark*. Elverum.

Finnskogdagene. (2014). Retrieved from <http://www.finnskogdagene.no/>

Finnskogen turistforening. (2014). Retrieved from http://finnskogen.turistforeningen.no/index.php?fo_id=10107

Finnskogtinget. (n.d.). Retrieved from http://www.finnskogtinget.no/?page_id=30

Finsk.no. (n.d.). Retrieved from <http://www.finsk.no/index.php/no/>

Fortell om forskning. En ressurs om digital historiefortelling. (n.d.). Retrieved from Kunsten å fortelle: <http://www.jbi.hio.no/FoU/FoF/kunsten-a-fortelle.html>

Grundsetmartn. (n.d.). Retrieved from <http://grundsetmartn.wordpress.com/>

Ilstedet. (2012). Retrieved from <http://www.ildstedet.net/skogfinsk/>

Jensen, A. L. (2010). *Solørboka*. Solørforlaget.

Kulbrandstad, L. A. (2010). Hva vil det si å være skogfinne i dag? In A. B. Lund, & B. B. Moen, *Nasjonale minoriteter i det flerkulturelle Norge*. Trondheim: Tapir akademisk forlag.

Kunnskapsdepartementet. (2011). *Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*.

Kunnskapsløftet. (2006). Retrieved from Utdanningsdirektoratet: <http://www.udir.no/Lareplaner/>

Larsen, A.-M. (1997). *Fortellinger og dramaforløp*. Cappelen Akademisk.

- Latjo Drom*. (n.d.). Retrieved from <http://old.glomdalsmuseet.no/html/romani/latjo-drom/om.htm>
- Nesholen, B. (2010). Skogfinnene i Norge - historie og kultur. In A. B. Lund, & B. B. Moen, *Nasjonale minoriteter i det flerkulturelle Norge*. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag.
- Nesholen, B. (2011). Magiske symboler i skogfinsk kultur. In S. m. Palmquist, *En levande Finnskog – vårt felles ansvar sluttrapport*.
- Norgeskart.no*. (n.d.). Retrieved from <http://www.norgeskart.no/?sok=Finnskogen#6/298025/6738007/+hits>
- Norsk Skogfinsk Museum*. (2014). Retrieved from <http://www.skogfinnsmuseum.no/>
- Nærland, M. H. (2009, mai 13). Den siste skogfinnen. *Dagbladet. Magasinet på nett*. Retrieved from Skogfinnsmuseum: <http://www.skogfinnsmuseum.no/>
- Ressurser*. (n.d.). Retrieved from iktcenteret.no: [https://iktsenteret.no/ressurser/digital-fortelling%20-%20U798bE2KcKY?f\[0\]=field_content_audience%3A22](https://iktsenteret.no/ressurser/digital-fortelling%20-%20U798bE2KcKY?f[0]=field_content_audience%3A22)
- Rønning, R. (1999). *Finnene langt innpå skogen. Undervisningsopplegg om skogfinnene i Norge beregnet på barneskolen*. Eget trykk.
- Skogfinske interesser i Norge*. (2011). Retrieved from <http://skogfinner.no/>
- Store norske leksikon: Skogfinner*. (2013). Hentet fra Store norske leksikon: <https://snl.no/skogfinner>
- Svensson, F. O. (2011). *Møte med finnskoger. Skogfinske besøksmål i Midt-Skandinavia*. Värmlands Museum.
- Sæterbakken, M. (n.d.). Muntlig kilde.
- Tirun lirun. (2001). Nordic Sound.
- Utdanningsdirektoratet*. (2014). Retrieved from Undervisningsopplegg: VØL-skjema: <http://www.udir.no/gammeltinnhold/Gamle-lareplanveiledninger/Samisk/Veiledning-til-lareplan-i-Samisk-som-forstesprak/Samisk-som-forstesprak-Nordsamisk/7-arstrinn/Undervisningsopplegg-TITTEL/>
- Utdanningsdirektoratet. (2014). *Våre nasjonale minoriteter. Til ansatte i barnehager og skoler*. Retrieved from Udir: http://www.udir.no/PageFiles/89423/Nasjonale_minoriteter_Udir.pdf?epslanguage=no
- Varanger, m., Lapin Maakuntamuseo, Nord Troms museum, Kainum Institutti, Norrbottens museum, & Norrbottens Läns Landsting. (2011). *Lærerveiledning*. Retrieved from Tiet ruijhaan/veien til Ruija: http://www.tietruijhaan.no/images/Lrerveiledning_norsk1.pdf
- Visit Finnskogene*. (n.d.). Retrieved from <http://www.visitfinnskogene.no/>
- Wiki Fetskolene*. (n.d.). Retrieved from <http://wiki.fetskolene.no/index.php/Wiki.fetskolene.no>
- Wiki til skolebruk*. (n.d.). Retrieved from IKT-senteret: http://iktsenteret.no/sites/iktsenteret.no/files/attachments/51_wiki_til_skolebruk.pdf
- Wiki-i-skolen*. (n.d.). Retrieved from <http://wiki-i-skolen.wikispaces.com/>
- wikipedia*. (n.d.). Retrieved from <http://www.wikipedia.org/>